

SERVET VERGİLERİ BAĞLAMINDA AVRUPA BİRLİĞİ ve TÜRKİYE UYGULAMALARI

PRACTICES IN THE EUROPEAN UNION AND TURKEY WITHIN THE
CONTEXT OF THE WEALTH TAXES

Birol UBAY*

ÖZ

Son yaşanan küresel kriz, dünya üzerindeki gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde gelir/servet dağılımındaki eşitsizliklerin yeniden sorgulamasına yol açmıştır. Servet unsurlarının vergilendirilmesi kapsamında son zamanlarda gündeme getirilen ve yeni tartışmalara konu olan en önemli vergi türü net servet vergisidir. Servet vergileri, bazı farklılıklar ve benzerlikler ile birlikte Türkiye ve Avrupa Birliği'nin de dâhil olduğu birçok ülkede uygulanmaktadır. Ancak servet vergilerinin toplam vergi gelirleri içindeki payı diğer vergi gelirlerine göre oldukça düşüktür. Son küresel ekonomik ve finans krizi sonrası servet vergisi tekrar tartışmaya açılmıştır. Öne çıkan görüş, servetin yıllık gelir vergisi şeklinde vergilendirilmesidir. Avrupa Birliği'nde bazı üye ülkeler net-servet vergisi uygularken Türkiye'ninde dâhil olduğu birçok ülke de halen veraset-intikal ver-

ABSTRACT

The final global crisis triggered re-questioning of inequalities in income/wealth distribution by both developed and emerging economies around the world. The net-wealth tax is one of the most important tax type which comes up recently and causes polemic related with taxing wealth components. Wealth taxes with some differences and similarities, apply most of the countries including Turkey and European Union. However the share of wealth taxes in gross tax revenues is very low as compared with other taxes. Outstanding argument is taxing the wealth as an annual income. While some Member States are introducing net wealth tax, other States including Turkey are still applying wealth taxes such like inheritance and gift taxes. However taxing the wealth as an annually base requires high level tax compliance also causes problems such as double taxation, base erosion and audit.

* Dr., Gelir Uzmanı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, bir.ubay@gmail.com, ORC-ID: 0000-0001-8855-3897.

Ubay, B. (Eylül 2019). Servet Vergileri Bağlamında Avrupa Birliği ve Türkiye Uygulamaları, *Vergi Raporu*, 240, (36-55).

gisi gibi servet vergisi türleri uygulanmaktadır. Ayrıca servetin yıllık bir vergi şeklinde vergilendirilmesi, yüksek derecede vergiye gönüllü uyumu gerektirmesinin yanısıra çifte vergilendirme, matrah aşınması ve denetim sorunları ortaya çıkaracaktır.

Anahtar Kelimeler: Servet Eşitsizliği, Servet Vergileri, Net-Servet Vergisi, Veraset ve İntikal Vergileri

Jel Sınıflandırması Kodları: H21, H24, H26, H27.

GİRİŞ

Servet dağılımdaki eşitsizliğin azaltılması, vergi sisteminin gelirin yeniden dağıtımı üzerine olan etkileri içinde ele alınan bir konudur. Servet eşitsizliği, gelir eşitsizliğinden daha büyük bir sorundur ve son otuz-kırk yıl içinde servet eşitsizliğindeki büyümenin artışı ile ilgili kanıtlar sunan birçok çalışma yapılmıştır.¹ Servet birikimi, kendi kendini güçlendiren bir yol izlemekte ve bu alandaki vergilendirme eksikliği, servetin artış eğilimini daha da yükseltmektedir.

Yüksek gelir elde edenler, daha fazla tasarruf etme imkânına sahiptir. Bunun anlamı, yüksek gelir sahipleri kazançlarını daha fazla yatırıma yönlendirip daha fazla servet biriktirecektir. Bunun yanında, yatırım neticesinde elde edilen kazançlar da serveti artırma eğilimindedir; çünkü varlıklı vergi mükellefleri, daha yüksek getirisi olan riskli varlıklara yatırım yapmak için gerekli finansal eğitime, uzmanlığa ve profesyonel yatırım danışmanlığına sahiptir.

Vergi sistemi, servet eşitsizliğinin belirlenmesine yardım etmektedir. Ancak, buradaki sorun bu eşitsizliği azaltmada servet vergilerinin en

Key Words: Wealth Inequality, Wealth Taxes, Net-Wealth Tax, Inheritance and Gift Taxes

JEL Classification Code: H21, H24, H26, H27

etkili yol olup olmadığının belirlenmesidir. Servet unsurları üzerinden farklı adlar altında alınan vergilerin toplam vergi geliri içindeki payları ve bunların servetin yeniden dağıtımındaki göreceli etkileri üzerine lehte ve aleyhte birçok görüş bulunmaktadır.

Çalışma, bu nedenle servetin vergilendirilmesinin sağlayacağı verimlilik, eşitlik ve idari kolaylıklar üzerine olan olumlu ve olumsuz görüşleri değerlendirirken dar kapsamda Avrupa Birliği (AB) ve Türkiye’de uygulanan servet vergisi türleri üzerinden bir karşılaştırma yaparak bu vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payına yönelik bir değerlendirme sağlayacaktır.

Çalışmada öncelikle gelir ve servet arasındaki farklılık anlatılarak servet eşitsizliğinin nedenleri tespit edilecektir. Daha sonra, servet üzerinden alınan vergilerin türleri, gereklilikleri, eksiklikleri ve güncel durumu incelenecektir. En sonunda ise servet vergileri bakımından Türkiye ve AB mevzuatını karşılaştırarak bu vergi türünün toplam vergi gelirleri içindeki payı değerlendirilecektir.

¹ Bu konuda son yıllarda Fransız Ekonomist Thomas Piketty “Yirmi Birinci Yüzyılda Kapital” adlı eserini yayınlamıştır. Bu çalışma ile birlikte servet unsurları üzerinden küresel bir servet vergisi alınması, gelir ve servet eşitsizlikleri konuları tekrar yoğun bir şekilde tartışmaya açılmıştır. Konu ile ilgili son olarak ABD Demokrat Parti Senatörü Elizabeth Warren, ultra zengin ABD vatandaşlarının servetlerinin vergilendirilmesine yönelik bir öneri getirmiştir.

1- GELİR – SERVET FARKLILAŞMASI ve SERVETİN DAĞILIMINDAKİ EŞİTSİZLİKLER

Gelir ve servet birbirinin yerine kullanılan ancak özünde aynı şeyi ifade etmeyen kavramlardır. Servet, gelire kıyasla kalıcı etkileri olan ve nesilden nesile aktarım özelliğine sahip olan bir birikim² iken gelir ise bulunulan zamanda elde edilen kazançları kapsar. Bunu örneklendirmek gerekirse; bir kişinin 750.000 TL değerindeki gayrimenkulü bir servet unsuru olarak değerlendirebilirken bu gayrimenkulü kiraya vermesinden dolayı elde ettiği 2.000 TL aylık kira ise gelir sayılmaktadır. Bundan dolayı gelir ve servet arasındaki farkı kavramak önemlidir.³

Gelir, basit tanımıyla, vergiler düşüldükten sonra hanehalkının eline geçen paradır. Gelir unsurlarının içine ücretler, maaşlar, kira gelirleri, yatırımlardan elde edilen gelirler, devletten doğrudan alınan çocuk yardımı, sağlık yardımı, vb. yardımlar ve transferler girmektedir. Bu gayri safi kazançlardan sosyal güvenlik kesintileri, vergiler ve diğer vergi benzerleri düşüldükten sonra kalan tutar ise safi gelir ifade etmektedir.⁴

Servet ise hane halkı borçları düşüldükten sonra sahip olunan net varlıkların güncel piyasa değeri olarak tanımlanır.⁵ Uluslararası kabul görmüş muhasebe standartlarına⁶ göre servet; mülkiyet hakkı sahiplerine ekonomik fayda sağlayan

maddi ve gayri maddi finansal varlıkları kapsamaktadır. Bu servet tanımı, sosyal güvenlik dışındaki bireysel emeklilik ve hayat sigortası dâhil tüm emeklilik gelirlerini de içine almaktadır. Ancak izlenebilir bir piyasa fiyatı olmaması nedeniyle siyasal iktidar tarafından yapılan vaatler ve insan kaynakları servet tanımının kapsamına girmez.⁷

Servet zamanla biriktiği için, gelirden daha yüksek bir miktarda olması şaşırtıcı değildir. Örneğin, OECD ülkelerinde kişi başına düşen ortalama hanehalkı harcanabilir yıllık geliri 2017 yılında 30.563 Dolar iken kişi başına düşen ortalama hanehalkı net finansal serveti 90.570 Dolardır.⁸

Servetin ikinci bir özelliği de genellikle gelire göre daha eşitsiz bir şekilde yayılmasıdır. Diğer bir deyişle, servet eşitsizlikleri gelir eşitsizliklerinden daha belirgin olma eğilimindedir.⁹ Burada dikkat edilmesi gereken husus, servetin kendi kendine gelir yaratabilme özelliğine sahip olduğu ve bu durumun servet dağılımdaki eşitsizlikleri daha da derinleştirecek olmasıdır. Servet ayrıca bir yatırım kaynağı olduğundan, derinleşen servet eşitsizlikleri zengin ve fakir kesimin yatırım fırsatlarından yararlanma yetenekleri arasındaki farkı arttıracaktır.

Dünya Ekonomik Forumu (DEF) 2018 yılı raporuna göre gelir eşitsizliği, AB üyesi birçok ülkenin de içinde olduğu gelişmiş 29¹⁰ ülkenin

² Öniş, Z. ve Özçelik, E., (2019), Küreselleşme, Servet Eşitsizliği ve Demokrasi Üçgeni Üzerine, s, 261, (https://www.researchgate.net/publication/331065211_Kuresellesme_Servet_Esitsizligi_ve_Demokrasi_Ucgeni_Uzerine_Kuresellesme_Servet_Esitsizligi_ve_Demokrasi_Ucgeni_Uzerine). Erişim tarihi:03 Mayıs 2019

³ Keeley, B. (2015), Income Inequality: The Gap between Rich and Poor. Paris: OECD, s.19.

⁴ Keeley, B. (2015), a.g.e, s.19.

⁵ Ristea, L., & Trandafir, A. (2010), Wealth Tax within Europe in the Context of a Possible Implementation in Romania– The Existing Wealth Tax and its Decline in Europe, Annals of the University of Petroşani, Economics(10(2)), s.300

⁶ Finansal tabloların hazırlanmasında ve raporlanmasında uluslararası ortak muhasebe ilkeleri paydasında buluşulması ve finansal tabloların aynı kriterler baz alınarak hazırlanmasıdır.

⁷ Zucman, G. (2016), Wealth Inequality, Pathways The Poverty and Inequality Report 2016, s.39-45

⁸ OECD Stat, (2017), Better Life Index - Edition 2017, (<https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=BLI>). Erişim tarihi: 03 Mayıs 2019.

⁹ Keeley, B. (2015), a.g.e, s.19.

¹⁰ WEF raporunda yer alan gelişmiş ülkeler; Norveç, İzlanda, Lüksemburg, İsviçre, Danimarka, İsveç, Hollanda, İrlanda, Avusturalya, Avusturya, Finlandiya, Almanya, Yeni Zelanda, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Güney Kore, Kanada, Fransa, Slovenya, Slovakya, Birleşik Krallık, Estonya, ABD, Japonya, İsrail, İspanya, İtalya, Portekiz, Yunanistan.

20'sinde¹¹ yükselirken veya durağan kalırken; yoksulluk ise 17'sinde artmıştır. Her ne kadar gelişmekte olan ekonomilerin % 84'ü yoksullukta bir düşüş kaydetmiş olsa da eşitsizliğin düzeyi halen çok yüksektir. Ek olarak, bahsi geçen rapora göre hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ekonomilerde servet gelire göre önemli ölçüde eşit olmayan bir oranda dağılmaktadır.¹²

DEF 2018 raporuna göre gelir eşitsizliği, Kuzey Amerika, Çin, Hindistan ve Rusya'da, raporda yer verilen diğer ülkelere kıyasla daha hızlı artmıştır. Raporda özellikle Batı Avrupa ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD) arasında gelir dağılımı açısından ortaya çıkan fark özellikle dikkat çekicidir: "1980'lerde her iki bölgede de en varlıklı % 1'lik kısmın gelir payı % 10'a yaklaşırken, 2016 yılına gelindiğinde bu oran Batı Avrupa'da % 12'ye kadar ABD'de ise % 20'ye kadar yükselmiştir. Bu arada, ABD'de, en düşük gelir payına sahip % 50'nin payı 1980'deki % 20'lik orandan 2016'da % 13'e gerilemiştir. Rapora göre Kıta Avrupası'nda, AB'nin eğitim ve ücret belirleme politikalarına bağlı olarak gelir eşitsizliği düşük ve orta gelirli gruplar lehine azalırken vergi kanunlarındaki artan oranlı tarifeyle daha az etki etmiştir."¹³

Gelirin ve servetin büyük oranda küçük bir azınlığın elinde toplanması neticesinde oluşan gelir-servet eşitsizliği, genel ekonomik büyüme

bakımından önemli sorunlar ortaya çıkaracaktır. Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından 2015 yılında yayınlanan rapora göre "en zengin % 20'lik kesimin gelir payı artarsa, bu durum orta vadede GSYH büyümesinde azalışa neden olacaktır. Bunun tam tersi durumda en düşük varlığa sahip % 20'lik kesimin gelir payındaki artış ise bir GSYH büyümesine eşlik edecektir."¹⁴

Modern ekonominin gelişim sürecinde, servet ve gelir arasındaki dengesizlik ekonomi literatürünün ilgisini çekmiştir. Liberaller, gelir ve servet birikimini eşitlik kaygıları ve siyasi süreci servet lehine çevirmesi nedenleriyle suçlarken; servet yoğunlaşmasına karşı etkili bir araç olarak artan oranlı vergilendirmeyi önermektedirler. Muhafazakârlar açısından ise makro-ekonomik başarının ana unsurları için gerekli çevresel şartları sağlamada gelir ve servet birikimi önemlidir. Bu durum iş, girişimcilik ve servet birikimi alanları için teşvik edicidir.¹⁵

Servetin yeniden dağılımı söz konusu olduğunda, devletin sürece müdahaledeki en etkin araçlarından biri olarak vergilendirme görülmektedir. Devletin vergi araçlarını etkin bir şekilde kullanması, kaynakların yeniden dağıtımında etkili olacaktır ve servet birikimini azaltacaktır.¹⁶ Bunun yanında, servet eşitsizliğini azaltmak için kullanılacak vergi araçlarının ne kadar etkili ya da zararlı olduğunu değerlendirmek de önemlidir.

¹¹ Gelir eşitsizliği artan AB üyesi gelişmiş devletlerden Fransa, Almanya, İngiltere, Finlandiya sayılabilir. Bunun yanında WEF raporuna göre İtalya'da gelir eşitsizliği azalmıştır. Rapora göre gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Türkiye geçmiş yıllara göre gelir eşitsizliğinde bir azalma kaydetmiş olsa da gelir ve servet eşitsizliği halen yüksek seviyededir.

¹² Worl Economic Forum (WEF), (2018), The Inclusive Development Index 2018 Summary and Data Highlights, s. 4-5. (http://www3.weforum.org/docs/WEF_Forum_IncGrwth_2018.pdf).

¹³ Worl Economic Forum (WEF), (2018), a.g.e. s..9

¹⁴ International Monetary Fund (IMF), (2015), Causes and Consequences of Income Inequality: A Global Perspective, Staff Discussion Notes No. 15/13, s.1-39.

¹⁵ Saez, E. (2004), Income and Wealth Concentration in a Historical and International Perspective, the Berkeley Symposium on Poverty (s. 2). California: University of California, Department of Economics. (<https://eml.berkeley.edu/~saez/berkeleysympo2.pdf>). Erişim tarihi: 02 Mayıs 2019.

¹⁶ Çalışkan, Ş., (2010), "Türkiye'de Gelir Eşitsizliği veYoksulluk", Sosyal Siyaset Konferansları, Sayı: 59, 2010/2, s. 94.

Tablo 1: Ülke Bazında Toplam Servet ve Yetişkin Kişi Başı Servet Karşılaştırması

Ülkeler	Toplam Servet (Milyar Dolar) 2017-Ortası	Toplam Servet Büyümesi (2016-2017 Ortası) %	Yetişkin Kişi Başı Servet Dolar (2017-ortası)	Yetişkin Kişi Başı Servet Büyümesi (2016-2017 Ortası)
Avusturalya	7,329	11	402,603	9,5
Avusturya	1,562	8,2	221,456	6,6
Belçika	2,453	7,3	278,139	6,6
Bulgaristan	101	11	17,394	11,7
Kanada	7,407	8	259,271	6,8
Çek Cumhuriyeti	440	11,1	51,472	11
Danimarka	1,245	9,1	281,542	8,3
Finlandiya	686	9,4	159,098	8,9
Fransa	12,969	8,2	263,399	7,7
Almanya	13,714	8,3	203,946	7,9
İrlanda	853	8,4	248,466	7,8
İtalya	10,853	7	223,057	7
Japonya	23,682	-6,2	225,057	-6,1
Lüksemburg	141	7,6	313,687	6,6
Hollanda	2,692	2	204,045	1,5
Yeni Zelanda	1,162	12,8	337,441	11,4
Norveç	1,286	6,2	320,475	4,9
Polonya	859	18	28,057	17,9
Portekiz	750	7	89,437	7,1
İspanya	4,845	8,7	129,578	8,7
İsveç	1,994	12,7	260,667	11,9
İsviçre	1,994	12,7	260,667	11,9
Türkiye	1,068	-6	20,061	-7,9
Ukrayna	43	-4,4	1,224	-2,6
Birleşik Krallık	14,073	-0,2	278,038	-0,9
ABD	93,56	10,1	388,585	9

Kaynak: Dromete, M., ve Diğerleri (2018), Wealth and Inheritance Taxation: An Overview and Country Comparison, DICE

Tablo 1’de OECD üyesi ülkeler arasında toplam servet birikimi ve kişi başı düşen servet miktarı Dolar cinsinden gösterilmiştir. Tablo 1 verileri incelendiğinde, ülkeler arasındaki servet birikimi farklılıkları açıkça görülmektedir. Örnekleme gerekirse Türkiye’de yetişkin kişi başı servet 2017 yılı ortasında 20 bin Dolar civarındayken

ABD’de bu rakam 388 bin Dolar civarındadır. Aynı şekilde yetişkin kişi başı servet miktarı eski ve yeni AB üyesi ülkeler arasında önemli farklılıklar göstermektedir. AB kurucu ülkeleri olan Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Almanya, Fransa ve İtalya gibi köklü aristokrasi kültürü olan üye ülkelerde kişi başı servet miktarı 204 ila 313 bin

Dolar arasındayken, Bulgaristan'da bu rakam 17 bin Dolar civarında, Çek Cumhuriyeti'nde ise 51 bin Dolar civarındadır.

2- SERVET VERGİSİ TÜRLERİ ve ÖZELLİKLERİ

Servet unsurları bakımından çalışmada esas ele alınacak sorun vergilendirmedir. Son yıllarda üzerinde politik, akademik ve kurumsal çalışmalar yoğunlaşmakla birlikte servet vergileri, toplam vergi gelirleri içinde sınırlı bir paya sahiptir. Servet unsurları üzerinden alınan vergilerin türleri ve kapsamlarına yönelik açıklama yapmadan önce servet vergilerinin uygulanma gerekliliğine ve etkisizliklerine değinmekte fayda bulunmaktadır.

Servet vergileri, sahip olunan servet birikimi üzerine, servet transferi üzerine veya servet artışına uygulanabilir.¹⁷ Sahip olunan servet üzerinde alınan kapsamlı servet vergisi uygulaması, dünya üzerinde oldukça nadirdir. Bu tür servet vergileri, borçlar çıktıktan sonra kalan net varlık unsurları üzerine uygulanır. Bu varlıklar nakiti, banka mevduatını, hisse senetlerini, kişisel araçları, taşınmaz malların değerlendirilmiş değerini, emeklilik planlarını vb. içerebilir ancak bunlarla sınırlı değildir. Servet transferine ilişkin vergiler, genellikle veraset vergilerini, emlak vergilerini ve bağış veya hediyeler üzerinden alınan intikal vergilerini kapsar. Servet artışına ya da değer artışına ilişkin vergiler ise genellikle sermaye kazancı vergileri şeklini alır.¹⁸

Servet üzerinden iki temel vergi alınmaktadır. Bunlardan ilki, kişilerin servetlerine düzensiz olarak ya da belli aralıklarla uygulanan servet vergileri; ikincisi ise servetin transferi üzerine

uygulanan servet transfer vergileridir. Servet vergileri genel olarak vergi mükellefinin vergilendirilebilir varlıklarının gerçek değeri üzerinden uygulanır. Bu vergiler, düzensiz veya yıllık ya da başka periyotlara bağlı olarak uygulanır.¹⁹

Transfer vergileri ise transfer edilen varlıkların gerçek değeri üzerinden uygulanan bir vergi türüdür. Bu vergi türü ya transfer eden kişi ya da transfer edilen kişi adına olacak şekilde iki türlü uygulanabilir. Transfer eden kişi bazlı vergiler, ayrı ayrı sağlar arasındaki transferler için (intikal vergisi) ya da ölüm halindeki intikaller için (veraset vergisi) şeklinde uygulanabileceği gibi bu iki vergi birleştirilerek tek bir vergi de uygulanabilir. Alıcı kişi bazlı vergiler de aynı şekilde uygulanmaktadır.

Genel olarak servet vergilerinin matrahı bir vergi mükellefinin dünya üzerinde sahip olduğu tüm varlıkların gerçek değerini, transfer ettiği ya da kendisine transfer edilen varlıkların değerini içerir. Transfer edilen varlıkların durumu vergi mükellefinin vergilendirme yetkisine sahip olan yerle olan bağlantısına ya da vergi mükellefinden bağımsız olarak transfer edilen varlıkların bulundukları yere göre belirlenebilir.

Servet vergileri, artan oranlı bir vergi türüdür. Servet vergisi uygulayan ülkelere bakıldığında iki türlü uygulama söz konusudur. Bazı ülkeler sadece vergi mükellefine ait servet unsurları üzerine vergi oranlarını uygularken bazı ülkeler ise aile üyelerinin toplam serveti üzerinden bir vergileme yapma yoluna gitmektedir.²⁰

Transfer vergileri ise genel olarak intikal yoluyla ya da veraset yoluyla transfer edilen servetin toplam tutarı üzerinden hesaplanmaktadır.

¹⁷ Akdoğan, A., (2014), Kamu Maliyesi, Gözden geçirilmiş 16. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, s.271.

¹⁸ Action Aid, 2018, Wealth taxes, Action Aid International Briefing, (https://www.ms.dk/sites/default/files/filarkiv/udgivelses/wealth_taxes1.pdf). Erişim tarihi: 03 Mayıs 2019.

¹⁹ Rebecca, G. ve diğerleri, (1996), "Taxation of Wealth", R. S. Rudnick, R. K. Gordon, & V. Thuronyi (Dü.) içinde, Tax Law Design and Drafting (s. 1-3). International Monetary Fund.

²⁰ Rebecca, G. ve diğerleri, (1996), a.g.e.s.2.

Burada transfer edenle olan yakınlık derecesine göre bazı istisnalar uygulanmaktadır.²¹

Servet genellikle hem gelir hem de emlak vergileri yoluyla vergilendirilir. Servet geliri vergileri, varlıklardan elde edilen gelir akışı üzerinden alınır. Diğer yandan emlak vergileri de varlıklar üzerinden hesaplanmaktadır. Emlak vergileri iki ana kategoriye ayrılabilir. Bunlardan ilki, emlak transferleri üzerinden alınan vergiler ve ikincisi, emlak sahipliği ve kullanımı üzerinden alınan vergilerdir.²²

Yıllık net servet vergisi ile ilgili son öneri Fransız ekonomist Thomas Piketty tarafından ortaya atılmıştır.²³ Piketty'e göre küreselleşen ekonomide büyümenin azalması ve tasarrufların sabit kalması halinde servetten elde edilen gelir artacak ve toplum içindeki gelir adaletsizliği daha da derinleşecek ve servet üzerinden alınacak küresel bir vergi bu eşitsizliği azaltmada yararlı olacaktır.²⁴ Yıllık net servet vergisi ile ilgili çeşitli görüşler olmakla birlikte bu verginin tam olarak nasıl uygulanması gerektiği hususunda bir görüş birliği yoktur. Yıllık net servet vergisi, gelir vergisi ile veraset ve intikal vergisinin yanında gelirin nihai olarak yeniden dağıtımını sağlamada etkili olabilir.²⁵ Bu vergi, daha çok gelir vergisi ile veraset ve intikal vergisini tamamlayıcı bir vergi olarak düşünülmektedir. Ancak böyle bir verginin uygulanmasında ortaya çıkacak değerlendirme ve idari kontrol sorunları, verginin uluslararası amaçlarını zora sokacaktır.²⁶

Bir vergi sistemi açık ekonomik prensiplere

göre tasarlanmalıdır. Gelir ve tüketim üzerinden alınan diğer vergi türleri bakımından açık olarak kabul edilmiş genel kurallar mevcuttur. Bununla birlikte servet üzerinde alınacak vergilerin tasarlanması bakımından rehberlik yapacak genel kabul görmüş prensipler dizisi bulunmamaktadır. Net servet vergisi, brüt servet unsurlarının toplamından tüm yükümlülükler çıkarıldıktan sonra kalan tutara uygulanmalıdır.²⁷ Brüt varlıklar toplamı gayrimenkuller, araçlar ve taşınmaz mallar gibi gerçek varlıkları ve hayat sigortası, tazminatlar, hisseler, banka mevduatları ve bonolar gibi finansal varlıkları içerir. Brüt yükümlülükler ise ev kredileri, resmi olmayan borçlar, araç kredileri ve eğitim kredileri gibi diğer mali borçları kapsamaktadır.²⁸

Net-servet vergisi, hükümetin vergi mükelleflerinin vergi yükümlülüğünü nasıl yerine getirmesini istediğine bağlı olarak ilave veya ikame edici vergi olarak sınıflandırılabilir. İlave edici vergi, yalnızca piyasa değeri olan bir varlık satıldığında ödenen bir servet vergisidir. Bununla birlikte ikame edici nitelikteki servet vergisi bir varlığa sahip olmak suretiyle kazanılan sermaye veya yıllık gelir üzerinden ödenen sabit bir vergidir.²⁹ Yıllık servet vergisi düşüncesinin altında iki önemli motivasyon yatmaktadır. Bunlardan ilki, kişisel servet birikimi ile ilişkili vergi dışı gelirleri vergi kapsamı içine almaktır. İkincisi ise gelir, miras ve tüketim üzerinden alınan vergilerin hesaplanmasında kişilerin bireysel davranışlarının ve koşullarının dikkate alınmasıdır.

²¹ Rebecca, G. ve diğerleri, (1996), a.g.e.s.2.

²² OECD, (2016), Fiscal Federalism 2016: Making Decentralisation Work, 3. Paris: OECD Publishing, s.64.

²³ Piketty, T. (2013), Capital in the 21st Century (1 b.). Editions de Seuil, s.463-501.

²⁴ Piketty, T. (2013), a.g.e., s.463-501.

²⁵ EY, (2018), Worldwide Estate and Inheritance Tax Guide, s.268.

²⁶ Krenek, A., & Schratzenstaller, M. (2018), A European Net Wealth Tax, Vienna: Austrian Institute of Economic Research., s.6.

²⁷ Krenek, A., & Schratzenstaller, M. (2017). Sustainability-oriented Future EU Funding: A European Net Wealth Tax, FairTax. s.8.

²⁸ Krenek, A., & Schratzenstaller, M. (2017), a.g.e., s.8.

²⁹ Trotman-Dickenson, D. (1996), Taxes on Capital. D. I. Trotman-Dickenson içinde, Economics of the Public Sector , s. 214-233, Macmillan.

Veraset ve intikal vergileri, gelir dağılımındaki eşitsizlikleri azaltmada önemli bir işleve sahiptir. Bu vergi ile gelirin yeniden dağılımında kısmi dengeleme artan oranlı vergi oranları kullanılarak sağlanmaya çalışılmaktadır.³⁰ Sermaye değerindeki artışlar, genel olarak gelir vergisi içinde daha düşük oranlarda ve sadece bahsi geçen varlık satıldığında vergilendirilmektedir. Bu kazançlar ölüm halinde vergilendirilmez; ancak veraset ve intikal vergisi bu kazançların vergi dışı kalmasını önlemektedir. Bununla birlikte bu vergi, ekonomistler ve kamuoyu bakımından tartışmalı olmayı sürdürmektedir. Örneğin İtalya veraset ve intikal vergisini bir dönem uygulamadan kaldırmış ve 2006 yılında tekrar yürürlüğe koymuştur.³¹ Aynı şekilde Portekiz 2004 yılında gerçekleştirilen vergi reformu neticesinde bu vergiyi yürürlükten kaldırarak veraset ve intikal-leri damga vergisi kapsamına almıştır.³²

2.1- Servet Vergisinin Gerekliliği ve Eksiklikleri

Servet vergileri, ülkelerin büyük çoğunluğu bakımından, en eski mali araçlardan biridir. Bu tarihi özelliğine rağmen, servet üzerinden alınan vergiler uzunca bir süre göz ardı edilmiştir.³³

Diğer vergi türleri ve özellikle gelir vergisine kıyasla, vergi uygulamaları içinde daha köklü bir geçmişe sahip olan servet vergileri, son zamanlarda üzerindeki sıcak politik tartışmalara rağmen kamu maliyesi ve vergilendirme alanında

teorik ve ampirik olarak daha az ilgi görmüştür.³⁴ Ancak son zamanlarda, birçok sanayileşmiş ülkede var olan gelir eşitsizliğini yaygınlaştıran servet eşitsizliğindeki artış, akademik literatürde servetin vergilendirilmesini gündeme taşımıştır.³⁵

Diğer yandan, servet vergilerinin gelirin yeniden dağıtımındaki üzerindeki önemli etkileri, iktisat akımlarının çalışmalarına ilham kaynağı olmuştur. Buna örnek olarak ekonomist Nicolas Kaldor'un servet vergisi önerisi verilebilir.³⁶ Kaldor'a göre gelişmekte olan ülkelerde yasalaşacak bir servet vergisi, önemli ekonomik kaynakların sahiplerinin benzer gelire sahip ancak daha az serveti olanlara kıyasla daha yüksek vergi ödemelerini sağlayacaktır.³⁷ Servet vergisini savunan görüşler, gelir vergisinin kendi başına servetin tüm getirilerini kapsamakta yetersiz olacağını ileri sürmektedir.³⁸

Servetin vergilendirilmesi, kamu ekonomisi literatürü bakımından önemli bir role sahiptir. Ülkeler, servet gelirlerini vergilendirirken giderek artan güçlüklerle karşılaşmaktadır. Ülkelerin büyük çoğunluğu, özellikle yüksek hareketliliğe sahip sermaye bakımından servet gelirlerine, şahsi gelir vergisi içinde ayrıcalıklı bir muamele uygulamaktadır. Bu muameleler özel indirimler, indirimli oranlar veya tam istisna şeklinde olmaktadır. Servet gelirlerinin vergilendirilmesinde karşılaşılan idari zorluklar, bu ayrıcalıklı muamelelerin uygulanmasını haklı çıkarmaktadır. Bu durumda, teoride neyin vergilendirildiğinden ziyade uygulamada neyin vergilendirildiği önem-

³⁰ Özbilen, Ş., (2010), Maliye Politikası, Gazi Kitabevi, Ankara, s.470.

³¹ EY, (2018), a.g.r.,s.172.

³² EY, (2018), a.g.r.,s.268.

³³ Bird, R.M. (1992), Tax Policy and Economic Development. Johns Hopkins University Press, s.130.

³⁴ Cremer, H. and Pestieau, P., (2011). Wealth and Wealth Transfer Taxation: A Survey. In Albi, Emilio and Martinez-Vazquez, Jorge (eds.). The Elgar Guide to Tax Systems. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, s.183-210

³⁵ Keeley, B. (2015), a.g.e, s.20.

³⁶ Kaldor, N. (1959), "Tax Reform in India" . THE ECONOMIC WEEKLY ANN, s.195-198

³⁷ Kaldor, N. (1959), a.g.e, s.195-198.

³⁸ Piketty, T., & Zucman, G. (2014), "Capital is Back: Wealth-Income Ratios in Rich Countries 1700-2010", Quarterly Journal of Economics(129), s.1255-1310.

li olmaktadır. Bununla birlikte vergilendirmede eşitliğin hem yatay hem de dikey olarak sağlanması kaygıları, servet gelirlerinin diğer tür gelir- lere nazaran tabi olduğu ayrıcalıklı muameleler nedeniyle artmaktadır.

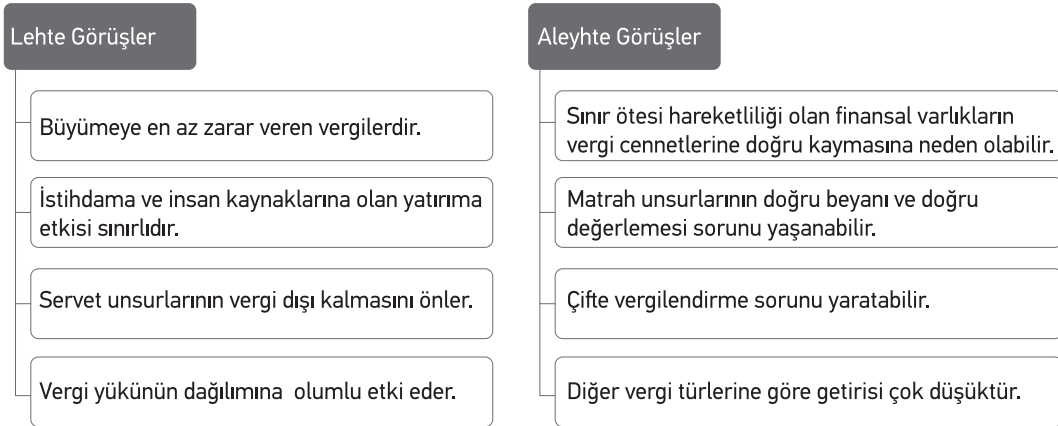
Servet vergisinin gerekliliği ile ilgili en güçlü nedenlerden biri yatay eşitliğin sağlanmasıdır. Yatay eşitlik, aynı vergi kapasitesine sahip olan- ların eşit şekilde vergilendirilmesidir.³⁹ Servet vergileri, kişilerin gelirlerinden bağımsız olarak sahip oldukları servet nedeniyle ortaya çıkan ek vergilendirme kapasitesine tamamlayıcı bir gelir vergisi uygulanmasını gerektirir.⁴⁰

İkinci bir neden, dikey eşitliğin sağlanmasıdır. Dikey eşitlik daha fazla vergilendirme kapas- itesine sahip olanın daha fazla vergi ödemesidir yani artan oranlı vergileme yapılmasıdır. Servet vergisi, bu şekilde, servet ve gelir arasındaki dengesizliği kontrol edecek veya azaltacaktır.⁴¹

Üçüncü neden, genellikle ekonomistler tara- fından ileri sürülen etkin kullanımla ilgilidir. Buna göre sahip olunan varlığa, onunla bağlantılı ola- rak elde edilen gelirden bağımsız olarak bir ser- vet vergisi uygulanmalıdır. Bu şekilde, atıl varlık- ların daha verimli bir şekilde kullanılması ve eko- nomiye kazandırılması sağlanabilir.⁴² Bunu ör- nekleme gerekirse; mülk sahibi bir araziye boş bıraktığında bir gelir elde etmeyecektir; ancak bu araziye bir servet vergisi ödemesi durumunda bu vergi, arazinin daha verimli bir şekilde değerlen- dirilmesi yönünde teşvik edici olacaktır.⁴³

Servet vergilerinin uygulanması yönünde diğer önemli bir argüman, bu vergilerin vergi idaresine diğer vergiler açısından bir kontrol ve vergi kaçaklarını tespit imkânı sunmasıdır. Örne- ğin servet vergisi, yatırım kazançları ya da vera- set ve intikal vergileri için çapraz kontrol imkânı sağlar.⁴⁴

Şekil 1: Servet Vergileri ile İlgili Görüşler

Kaynak: Tarafımızca türetilmiştir.

³⁹ Bird, R.M. ve Zolt, E.M. (2005). "Redistribution via Taxation: The Limited Role of the Personal Income Tax in Developing Countries" *Ucla Law Review*, s.1627-1692.

⁴⁰ Ryan, K. A. (2009), "Human Capital and Transfer Taxation" *Oklahoma Law Review*, s.264-270.

⁴¹ Ryan, K. A. (2009), a.g.e, s.264-270.

⁴² Akdoğan, A., (2014),a.g.e, s.271.

⁴³ Ryan, K. A. (2009), a.g.e, s.264-270.

⁴⁴ Hansson, A. (2002), *The Wealth Tax and Economic Growth*, Lund University, Researchgate, s.5-6.

Son olarak servet vergisi uygulaması, bu vergi türünden çok fazla gelir elde edilmese bile toplum içinde önemli bir siyasi propaganda aracı olacaktır. Bu şekilde bir vergi uygulanması, ekonomik kriz dönemlerinde tüm vergi yükünün düşük gelirli üzerine yüklenmediğinin kanıtı olacaktır.⁴⁵

Buna benzer bir bakış açısıyla Fransız ekonomist Thomas Piketty, toplum içindeki servet dağılımı eşitsizliklerini incelemede emlak vergisi beyannamelerinin, servet eşitsizliklerinin değişkenlerini anlamada veraset ve intikal vergisi beyannamelerinin önemine vurgu yapmıştır. Ayrıca servet vergilerine ilişkin verilerin arsa, gayrimenkul, endüstriyel ve finansal sermayenin de dâhil olduğu ulusal servet stoklarını ölçmede önemli olduğuna işaret etmektedir.⁴⁶

Servet vergileri söz konusu olduğunda beyan ve değerlendirme iki ana sorun olarak görülmektedir. Şekil 1'de aleyhte görüşler olarak verilen bu durum özellikle sahip olunan servetin vergilendirilmesi bakımından daha ciddidir. Elmas, mücevher ya da banka hesap bakiyesi gibi mübadelesi kolay olan servet unsurlarının beyan dışı bırakılması servet üzerinden alınacak vergilerin matrahını etkileyecektir.⁴⁷

Beyanın gerçekliği, vergiye gönüllü uyum ile alakalı olarak değişebilir. Vergiye uyumun düşüklüğü, dürüst olan ve dürüst olmayan vergi mükellefleri arasında eşitsizliklere neden olacaktır. Bunun yanında, vergi idareleri de servet vergisinin etkinliğini, eşitliğini ve bütünlüğünü kaçınılmaz olarak zedeleyecek şekilde vergi is-

tisnalarını uygulamaya koyabilir.

Değerleme, en az bildirim kadar önemli bir sorundur. Özellikle, bir varlığın satışında gerçek piyasa değerinin belirlenememesi buna örnek verilebilir. Değerleme ile ilgili diğer bir sorun, servet vergisinin bir içerik tutarlılığına sahip olmaması halinde ortaya çıkacaktır. Böyle bir durum, gelecekteki emekli aylığı haklarının kapitalize edilmiş değeri veya gelecekteki kazanma gücü gibi unsurların servet vergisi matrahına dâhil edilmesi ile sonuçlanabilir.⁴⁸

Servet vergisi, çifte vergilendirmeye neden olabilir. Varlıklı vergi mükellefleri, kazançları üzerinden gelir vergisi öderken aynı zamanda servet unsuru olarak aynı gelir için servet vergisi ödemek zorunda kalacaktır.⁴⁹ Ayrıca genel bir servet vergisi uygulaması, fazla vergi yükü ile karşılaşacak varlıklı bireylerin ek gelir getirci faaliyetlere yönelmemesine neden olabilir. Bu durumda, servet eşitsizliğini azaltması beklenen servet vergisi, üretkenliği düşürebilir.⁵⁰

Servet vergileri ile ilgili lehte ve aleyhte olan görüşler bir araya getirilerek Şekil 5'te özetlenmiştir. Burada yer verilen lehte ve aleyhte görüşler genel olarak tüm servet vergilerini kapsamaktadır. Ancak, özellikle belirtmek gerekirse servet birikimi üzerinden alınacak net-servet vergisi uygulandığında, uluslararası hareketliliğe sahip finansal varlıklar, vergi dışında tutulmak için vergi cennetlerine doğru aktarılabilir.⁵¹ Ayrıca, servet vergisi matrahının doğru hesaplanması, bu vergi mükelleflerinin servet unsurlarını doğru beyan etmedeki dürüstlüklerine bağlıdır.

⁴⁵ Hansson, A. (2002), a.g.e, s.5-6.

⁴⁶ Piketty, T. (2013), a.g.e, s.463-501.

⁴⁷ Gutman, H. L. (1983), "Reforming Federal Wealth Taxes after ERTA", Virginia Law Review(7), s.1185.

⁴⁸ Sandford, C. (2009), Why Tax Systems Differ: A Comparative Study of the Political Economy of Taxation, Fiscal Publications, s.94.

⁴⁹ Reed, E., 2019, Wealth Tax: Definition, Advantages and Disadvantages in 2019, s.1. (<https://www.thestreet.com/politics/what-is-a-wealth-tax-14846092>). Erişim tarihi: 03 Mayıs 2019.

⁵⁰ Reed, E., 2019, a.g.e, s.1.

⁵¹ Reed, E., 2019, a.g.e, s.1.

2.2- Servet Vergilerinin Güncel Durumu

Yirminci yüzyılın başlarında önce İskandinav ülkeleri ve daha sonra diğer Avrupa ülkelerinde mütevazı oranlarda yıllık servet vergileri uygulamaya konulmuştur.⁵² Bunu 1957'de Hindistan izlemiştir.⁵³ Fransa 1791'den bu yana servet transferlerini vergilendirip mirası düzenlerken 1981'de kademeli ek yıllık "dayanışma vergisi"ni uygulamaya koymuş, 01.01.2018'den geçerli olmak üzere de yürürlükteki servet vergisi kanununda değişikliğe gitmiştir. Değişiklikten önceki düzenlemeye göre varlıklarının toplam değeri 1.300.000 Euro'yu aşan Fransız vatandaşları servet vergisi ödemekle yükümlüdür. Ancak yapılan değişiklikle birlikte, artık sadece Fransa'daki gayrimenkullerinin toplam değeri 800.000 Euro'dan yüksek olanlar,⁵⁴ belli değer aralıklarına göre farklı vergi oranlarıyla vergilendirilecektir.⁵⁵

Bununla birlikte servet üzerinden yıllık vergi alınması uygulaması, Avrupa genelinde son yirmi yılda büyük ölçüde terk edilmiştir. Avusturya, Danimarka ve Almanya 1997'de, Finlandiya, İzlanda ve Lüksemburg 2006'da, İsveç 2007'de ve İspanya 2008'de⁵⁶ bu uygulamayı kaldırmıştır.

Servet vergisi, zenginlik değerlerini belirleyen mantığa ilişkin açıklık bulunmadığından, Almanya'da anayasaya aykırı bulunmuştur. İspanya'da ise hükümet 2008 finansal krizinin etkisini telafi etmek için gayrimenkul üzerindeki vergileri düşürmüştür. Diğer yandan servet vergileri İsveç,

Hollanda ve Norveç'te halen uygulanmaktadır.⁵⁷

Servet vergileri gelir ve harcama üzerinden alınan diğer iki ana vergi türü kadar popüler ya da yaygın olmamıştır. Neredeyse dünya üzerindeki her ülke bireylerin, şirketlerin veya diğer kuruluşların gelir / kazançları üzerinden gelir/kurumlar vergisi alırken büyük çoğunluğu katma değer vergisi (KDV) veya gümrük ve özel tüketim vergisi (ÖTV) gibi tüketim vergilerini de uygulamaktadır. Bu vergi türleri, birçok ülke için toplam vergi gelirlerinin büyük bir kısmını temsil etmektedir. OECD verilerine göre 2016 yılında üye ülkelerin toplam bütçe gelirlerinin %33,6'lık kısmı gelir üzerinden alınan vergilerden oluşmaktadır. Avustralya, Kanada, Danimarka, İrlanda, Meksika, Yeni Zelanda, İsviçre ve ABD bakımından gelir vergisi payı 2016 yılında ortalama %40'ı aşmıştır.⁵⁸ Diğer yandan servet vergileri, toplam vergi gelirleri içinde oldukça düşük bir orana sahiptir. OECD'ye üye ülkelerde toplam vergi gelirleri içinde yıllık servet vergileri ve servet transfer vergilerinin toplamının oranı %1'den azdır.⁵⁹

Servet vergileri bakımından en son güncel öneri, 2019 yılı başlarında ABD Demokrat Parti Senatörü Elizabeth Warren tarafından ortaya atılmıştır. Bu ultra zengin ABD vatandaşlarının servetleri üzerinden alınacak %0,1 oranında bir yıllık servet vergisi önerisidir. Bu şekilde on yıllık bir süreçte ABD bütçesine 2,75 trilyon Dolar tutarında bir ek vergi geliri sağlanacağı öngörülmüştür.

⁵² Hansson, A. (2002), a.g.e, s.22.

⁵³ Kumar, R., & Sreekantha, R. (2013), Wealth Tax. s.159. (http://shodhganga.inflibnet.ac.in/bitstream/10603/7789/12/12_chapter%205.pdf). Erişim tarihi: 03 Mayıs 2019.

⁵⁴ Önceki uygulamada tüm servet unsurlarının toplam değeri dikkate alınırken, yeni uygulamada sadece Fransa'da sahip olunan gayrimenkullerin değeri dikkate alınmaktadır. Bu durum servet sahipleri lehine uygulamanın değiştirilmesi anlamını taşımaktadır.

⁵⁵ Complete France (2019), Explained: Changes to French Wealth Tax, www.completefrance.com: (<https://www.completefrance.com/french-property/tax/explained-changes-to-french-wealth-tax-1-5342057>). Erişim tarihi: 03 Mayıs 2019.

⁵⁶ Ristea, L., & Trandafir, A. (2010), a.g.e. s.301.

⁵⁷ Dromete, M., ve Diğerleri (2018), a.g.e, s.48.

⁵⁸ OECD. (2018a), Revenue Statistic 2018:Tax Revenue Trends In The OECD, OECD Publishing. s.9.

⁵⁹ OECD. (2018a), a.g.e., s.9.

Teklif, oldukça yoğun tartışmalara yol açmakla birlikte sadece öneri aşamasında kalmıştır.⁶⁰

3- AVRUPA BİRLİĞİ ve TÜRKİYE'DE SERVET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERİN KARŞILAŞTIRMASI

Vergi sisteminin daha adil ve etkin bir hale getirilmesi amacı her zaman için vergi sistemlerinin geliştirilmesi için yapılan analiz ve araştırmaların merkezinde yer almıştır. 2008 küresel ekonomik ve finansal krizinin ardından AB'de vergi politikası üzerine yapılan tartışmalar ve analizler daha çok vergi sisteminin adil olma ve yeniden dağıtım mekanizması özellikleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Özellikle artan oranlı gelir vergisi bu tartışmaların ve analizlerin odağında yer almaktadır.

Servet dağılımındaki eşitsiz ve artan oranlı birikim açısından bakıldığında, gelirin yeniden dağıtılması üzerine yapılan tartışmalar eşitsizlik boyutuna doğru genişletilebilir. Avrupa Merkez Bankası tarafından 2016 yılında yaptırılan hanehalkı finansmanı ve tüketimi anketine göre AB'de toplam servetin %50'si en üst gelir grubundaki onda birlik elit kesimin elinde toplanmaktadır.⁶¹ Bu durum, Piketty tarafından ileri sürülen "servetteki eşitsizliğin gelirdeki eşitsizlikten daha büyük olduğu ve ekonomideki gelir/servet oranının büyüdüğü iddiasını⁶² destekleyici bir veridir. Bu bakımdan servet üzerinden alınan vergiler olası bir yeniden dağıtım aracı olarak değerlendirilmektedir.

Servet üzerinde alınan vergilerin genel olarak büyümeye olan negatif etkileri diğer vergi

türlerine göre daha kısıtlıdır. Servet vergileri ayrıca servetin gelire göre artış hızını azaltıcı etkiye sahiptir. Aslında OECD analizleri ve AB Tavsiye Kararları, gayrimenkuller üzerinden dönemsel olarak tekrarlayan şekilde alınan vergilerin diğer vergi türlerine göre büyümeye daha az negatif etkisinin olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte servet vergileri toplam vergilendirme içinde oldukça düşük bir paya sahiptir ve toplam vergi gelirinde diğer vergi türlerine göre oldukça küçük bir artışa neden olmaktadır.⁶³

Tablo 2'de AB'ye üye ülkeler ve Türkiye'de servet üzerinden hangi tür vergilerin alındığı gösterilmektedir. Tablo 2'de görüldüğü üzere AB üyesi birçok ülkede veraset ve intikaller geniş çapta vergilendirilmektedir. İntikal vergisi sıklıkla genel bir verginin parçasıdır; ama bağımsız bir vergi olması genel bir yaklaşımdır. Üye ülkelerin birçoğu veraset ve intikallerin her ikisi için birden ayrı vergileri kullanırken bu vergileri düzenlemek için aynı vergi yasalarını kullanmaktadırlar. Aynı şekilde Türkiye'de veraset ve intikaller üzerinden alınacak vergiler ve bunların kapsamı ayrı ayrı ancak aynı kanun içinde 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu⁶⁴ ile yapılmaktadır.

Spesifik varlıkların mülkiyeti üzerinden alınan ve yıllık olarak tekrarlanan vergiler ilginç bir ikilemi ortaya koymaktadır. Sekiz üye ülke bazı varlıkların mülkiyetini vergilendirmektedir. Bunların çoğunluğu, araçları vergilendirmektedir ve amaç varlığın vergilendirilmesinden ziyade çevreseldir.⁶⁵ Sadece İtalya banka hesapları ve finansal varlıklar üzerinden aldığı vergi ile açıkça serveti vergilendirmeyi amaçlamaktadır.

⁶⁰ Warren, E. (2019), Senator Warren Unveils Proposal to Tax Wealth of Ultra-Rich Americans, (<https://www.warren.senate.gov/newsroom/press-releases/senator-warren-unveils-proposal-to-tax-wealth-of-ultra-rich-americans>). Erişim tarihi: 06 Mayıs 2019.

⁶¹ The European Central Bank (2016), The Household Finance and Consumption Survey: results from the second wave, 18. Household Finance and Consumption Network. s.6.

⁶² Piketty, T. (2013), a.g.e., s.463-501.

⁶³ OECD. (2018b), The Role and Design of Net Wealth Taxes in the OECD (26 b), OECD Publishing.,s.18.

⁶⁴ Gelir İdaresi Başkanlığı. (2019). Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu. GİB: (www.gib.gov.tr) Erişim tarihi: 03 Mayıs 2019.

⁶⁵ OECD. (2018b), a.g.e., s.18.

Tablo 2: AB Üyesi Ülkeler ve Türkiye’de Uygulanan Servet Vergileri

Ülkeler	Veraset Vergisi	Veraset Provizyonu	İntikal Vergisi	İntikal Provizyonu	Gayrimenkul Mülkiyet Vergisi	Gayrimenkul Mülkiyeti Provizyonu	Gayrimenkul Transfer	Gayri Menkul Transfer Provizyonu	Genel Net Servet Vergisi	Genel Net Servet Provizyonu	Spesifik Net Servet Vergisi
Belçika	✓	X	X	✓	X	✓	X	✓	X	X	X
Bulgaristan	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	X	X	✓
Çek Cumhuriyeti	X	✓	X	✓	✓	X	✓	X	X	X	X
Danimarka	✓	X	✓	✓	✓	X	X	✓	X	X	✓
Almanya	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	X	X	X
Estonya	X	X	X	X	✓	X	X	✓	X	X	✓
İrlanda	✓	X	✓	X	✓	X	X	✓	X	X	X
Yunanistan	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	X	X	X
İspanya	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	X
Fransa	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	X
Hırvatistan	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	X	X	✓
İtalya	✓	X	✓	X	✓	X	X	✓	X	X	✓
G.K.Rum Kesimi	X	X	X	X	✓	X	✓	X	X	X	X
Letonya	X	X	X	✓	✓	X	✓	X	X	X	X
Litvanya	✓	X	X	✓	✓	X	X	X	X	X	X
Lüksemburg	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	X	X	X
Macaristan	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	X	X	X
Malta	X	X	X	X	X	X	✓	X	X	X	✓
Hollanda	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	X	✓	X
Avusturya	X	X	X	X	✓	X	✓	X	X	X	X
Polonya	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	X	X	✓
Portekiz	X	✓	X	✓	✓	X	✓	X	X	X	X
Romanya	X	X	X	X	✓	X	X	✓	X	X	X
Slovenya	✓	X	✓	X	✓	X	X	X	X	X	✓
Slovakya	X	X	X	X	✓	X	✓	✓	X	X	X
Finlandiya	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	X	X	X
İsveç	X	X	X	X	✓	X	✓	X	X	X	X
Birleşik Krallık	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	X	X	X
Türkiye	✓	X	✓	X	✓	X	X	✓	X	X	X

Kaynak: EU Commission, E. (2014), Cross Country Review of Taxes on Wealth and Transfers of Wealth Revised Final Report, EY.

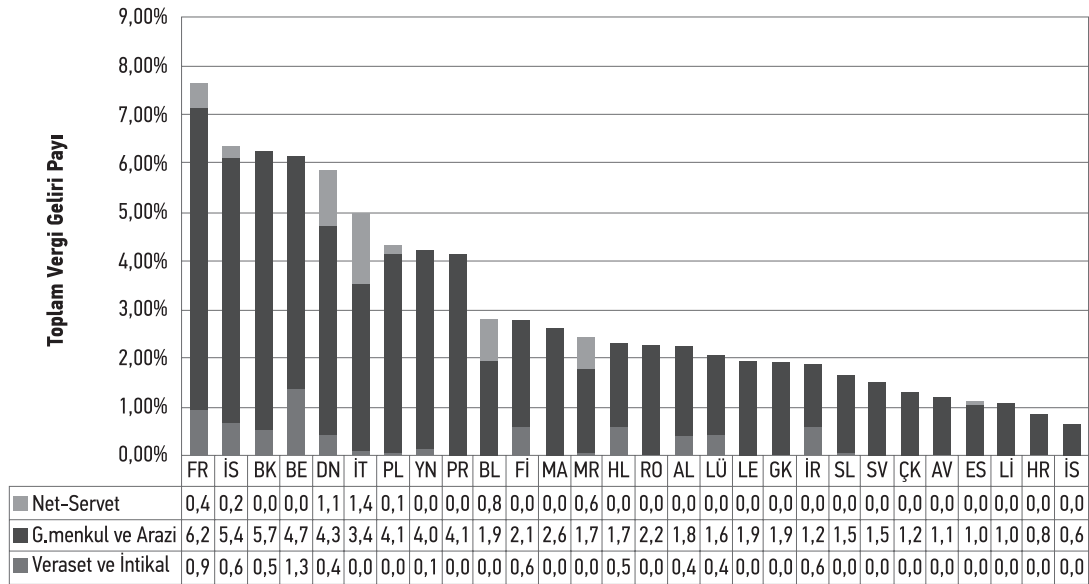
Tablo 2 incelendiğinde; gayrimenkul mülkiyetinden alınan emlak vergisinin hem Türkiye’de hem de AB üyesi ülkelerin büyük çoğunluğunda uygulandığı görülmektedir. Malta hariç üye ülkelerden 27’si gayrimenkul mülkiyetini vergilendirirken Litvanya ve Slovenya dışında 26 üye ülkede gayrimenkul transferi vergilendirilmektedir. Üye ülkelerin büyük çoğunluğu, gayrimenkul mülkiyeti ve transferinin her ikisini birden vergilendirmektedir. Malta, sadece gayrimenkul transferini vergilendirirken Litvanya ve Slovenya sadece gayrimenkul mülkiyetini vergilendirmektedir. Bunun yanında Türkiye gayrimenkullerin elden çıkarılması dolayısıyla alınan transfer vergisine yönelik ayrı bir kanuna sahip değildir. Ancak bu durumun nasıl vergilendirileceği, gelir

vergisi içinde değer artış kazancı hükmü ile düzenlenmektedir.

Spesifik vergilerden ayrı olarak sadece üç üye ülke genel net-serveti vergi matrahı olarak kullanılmaktadır. İspanya ve Fransa net-servet vergisine sahiptir. Hollanda ise kendi gelir vergisi kanununda bu konuda hüküm bulundurmaktadır.

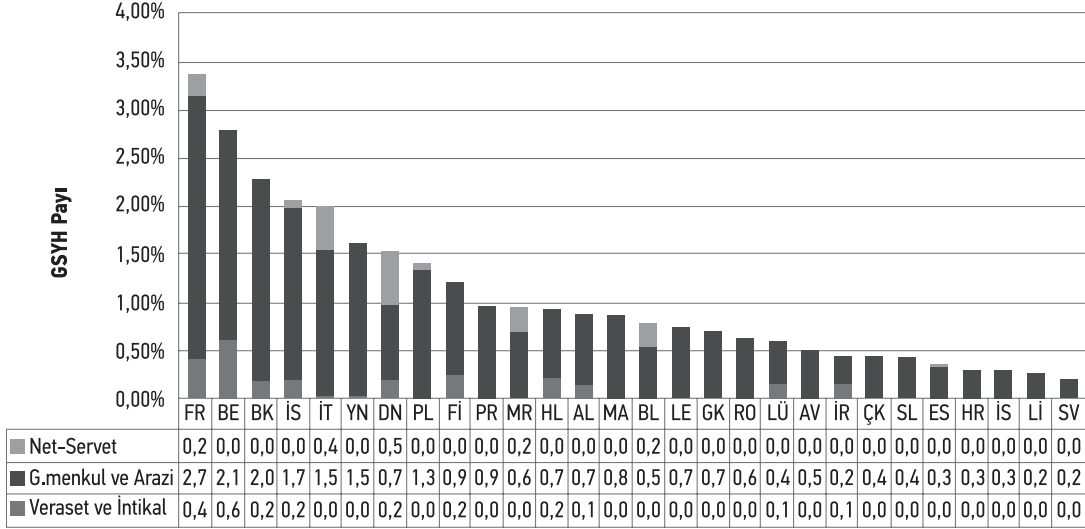
Tablo 2’den anlaşılacağı üzere net-servet vergileri haricinde servet üzerinden alınan diğer vergiler AB’ye üye ülkelerde yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak bunların vergi gelirleri içindeki payı diğer vergi gelirleri payına göre oldukça düşüktür. Şekil 1 ve Şekil 2’de sırasıyla AB’de servet üzerinden alınan vergilerin toplam vergi gelirleri ve GSYH içindeki yüzdelik payları gösterilmektedir.

Şekil 1: Avrupa Birliği’nde Servet Vergilerinin Toplam Vergi Gelirleri İçindeki Nisbi Payı (%)

Kaynak: EU Commission, E. (2014), Cross Country Review of Taxes on Wealth and Transfers of Wealth Revised Final Report, EY.

Şekil 2: Avrupa Birliği'nde Servet Vergilerinin GSYH İçindeki Nisbi Payı (%)

Kaynak: EU Commission, E. (2014), Cross Country Review of Taxes on Wealth and Transfers of Wealth Revised Final Report, EY.

Şekil 1 ve Şekil 2 incelendiğinde;

- Servet üzerinden alınan vergiler toplam vergi gelirlerini ortalama olarak %3,02 yükseltirken GSYH'nin %1,06'sını teşkil etmektedir.
- Servet üzerinden alınan vergilerden elde edilen gelirlerin büyük bir kısmı gayrimenkul ve arazi vergilerinden kaynaklanmaktadır. Gayrimenkul transferi ve mülkiyet üzerinden alınan vergiler toplam vergi gelirini ortalama %2,59 arttırmıştır (GSYH'nin %0,89'u).
- Veraset ve intikal vergisi, her ne kadar geniş çaplı uygulansa da, bunlardan elde edilen vergi gelirleri toplam vergi gelirlerinin nispeten küçük bir kısmıdır. Bu tür vergi gelirleri toplam vergi gelirini ortalama

%0,39 oranında yükseltirken GSYH'nin %0,16'sını teşkil etmektedir.

- Net-servet birikimi üzerinden alınan vergiler toplam vergi gelirini ortalama %0,36 oranında yükseltirken GSYH'yı %0,15 oranında artırmaktadır.

Bu rakamlar, servet üzerinden alınan vergiler içerisinde en çok üzerinde tartışılan olan veraset ve intikal vergisinin aslında toplam vergi gelirlerine çok da bir katkı sağlamadığını ve GSYH içinde küçük bir paya sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 3'te ise 2017 yılı Maliye Bakanlığı verilerine göre Türkiye'de bütçe gelirleri içinde servet üzerinden alınan vergilerin tutarları görülmektedir. AB üye ülkeleri ve Türkiye'nin tahsil etmiş olduğu bu vergilerin GSYH ve toplam vergi gelirleri içindeki yüzdelik payları ise Tablo 4'de gösterilmektedir.

Tablo 3: Türkiye’de 2017 yılında Servet Üzerinden Alınan Vergiler Dağılımı (Bin TL)

Vergi Türleri	2017/01-03	2017/04-06	2017/07-09	2017/10-12	Toplam
Taşınmaz Mallar Üzerinden Alınan Sürekli Vergiler	830.654,00	3.183.400,80	615.014,00	2.179.898,60	6.808.967,40
Net Servet Üzerinden Alınan Sürekli Vergiler	0	0	0	0	0
Veraset ve İntikal Vergileri	133.270,00	258.589,70	95.895,50	240.661,90	728.417,10
Servet Vergisi	0	0	0	0	0
Mal Varlığı Üzerinden Alınan Diğer Sürekli Vergiler	25,00	161,30	75,60	99,20	361,10
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler Toplamı	963.949,00	3.442.151,80	710.985,10	2.420.659,70	7.537.745,60

Kaynak: Maliye Bakanlığı. (2018), Genel Yönetim Mali İstatistikleri. www.muhasabat.gov.tr: (<https://muhasabat.gov.tr/content/genel-yonetim-mali-istatistikleri-2018>). Erişim tarihi: 03 Nisan 2019.

Tablo 4: Avrupa Birliği, AB Ekonomik Bölgesi ve Türkiye Servet Vergileri Payları (%)

Ülkeler	Servet Unsurları Üzerinden Alınan Vergilerin GSYH İçindeki Payı					Servet Unsurları Üzerinden Alınan Vergilerin Toplam Vergiler İçindeki Payı				
	Yıllar					Yıllar				
	1990	2000	2010	2015	2016	1990	2000	2010	2015	2016
Avusturya	1,1	0,6	0,5	0,6	0,6	2,7	1,3	1,3	1,3	1,3
Belçika	1,6	2	3,1	3,5	3,5	3,8	4,7	7,2	7,8	8
Çek Cumhuriyeti	..	0,5	0,4	0,5	0,5	..	1,4	1,3	1,4	1,4
Danimarka	1,9	1,6	1,8	1,9	1,9	4,3	3,3	4,1	4,2	4
Estonya	..	0,4	0,3	0,3	0,3	..	1,2	1	0,8	0,8
Finlandiya	1,1	1,1	1,1	1,4	1,4	2,4	2,4	2,7	3,3	3,2
Fransa	2,6	3,1	3,7	4,2	4,3	6,3	7,2	8,7	9,3	9,4
Almanya	1,2	0,8	0,8	1	1,1	3,4	2,3	2,3	2,8	2,8
Yunanistan	1,2	2	1,7	3,1	3,2	4,6	6,1	5,2	8,4	8,1
Macaristan	..	0,7	1,1	1,3	1,1	..	1,7	3,1	3,3	2,8

İzlanda	2,6	2,8	2,3	1,9	17,6	8,4	7,8	7	5,4	34,2
İrlanda	1,5	1,8	1,4	1,5	1,4	4,6	5,7	5,3	6,5	6
İtalya	0,8	1,9	2	2,8	2,8	2,3	4,6	4,8	6,5	6,6
Letonya	..	1,1	0,9	1	1,1	..	3,8	3,1	3,4	3,5
Litvanya	..	0,5	0,4	0,3	0,3	..	1,5	1,3	1,2	1,1
Lüksemburg	2,8	3,9	2,6	3,3	3,5	8,4	10,7	7,1	8,9	9,3
Hollanda	1,5	1,9	1,4	1,4	1,5	3,7	5,3	3,8	3,8	4
Norveç	1,2	1	1,2	1,1	1,3	2,9	2,3	2,8	3	3,2
Polonya	..	1,4	1,3	1,4	1,4	..	4,3	4,2	4,2	4,1
Portekiz	0,7	1,1	1,1	1,3	1,3	2,7	3,7	3,5	3,7	3,7
Slovakya	..	0,6	0,4	0,4	0,4	..	1,8	1,5	1,3	1,3
Slovenya	..	0,6	0,6	0,6	0,6	..	1,7	1,7	1,7	1,7
İspanya	1,7	2,2	2,1	2,6	2,6	5,5	6,5	6,7	7,7	7,7
İsveç	1,7	1,7	1	1	1,1	3,5	3,4	2,4	2,4	2,4
İsviçre	2,1	2,7	2	2	2	8,9	9,6	7,6	7,2	7,3
İngiltere	2,7	3,8	3,9	4	4,1	8,2	11,5	12	12,6	12,6
AB Ortalama	1,7	1,6	1,5	1,7	2,34	4,8	4,4	4,2	4,7	5,7
Türkiye	0,3	0,7	1	1,2	1,2	2,3	3,2	4,1	4,9	4,8

Kaynak: OECD, 2018a'dan faydalanılarak tarafımızca oluşturulmuştur.

Tablo 4 incelendiğinde servet vergilerinin AB ve Türkiye bakımından gelişimi yüzdesel olarak görülebilmektedir. AB üyesi ülkelerde, 1990-2016 yılları arasında servet vergilerinin GSMH içindeki payı, genel olarak, servet birikiminin fazla olduğu Fransa, Belçika, İngiltere gibi eski Avrupa ülkelerinde daha yüksek iken, eski Doğu Bloku ülkeleri olan Slovenya, Slovakya, Litvanya ve Letonya gibi ülkelerde ise oldukça düşük düzeydedir. 2016 yılında gerçekleşen 2,34 oranındaki AB ortalaması ile aynı dönemdeki 1,2'lik Türkiye ortalaması karşılaştırıldığında farkın yarı yarıya olduğu görülmektedir. Tablo 4'te karşılaşılan en önemli ayrıntılardan bir tanesi 2016 yılında İzlanda'da servet vergilerinin GSMH içindeki payının çok büyük bir artış kaydederek %17,6'ya, toplam vergi gelirleri içindeki payının

ise %34,2'ye çıkmış olmasıdır. Bu durum, İzlanda'da servet vergilerinin diğer vergi gelirlerine göre giderek artan bir öneme sahip olduğunun kanıtıdır. Aynı dönemde Türkiye'de servet vergilerinin toplam vergi gelirleri içindeki payı %4,8 iken, AB ortalaması %5,7 olarak gerçekleşmiştir. Buna göre AB ve Türkiye arasında servet vergisi gelirleri bakımından çok yüksek bir fark bulunduğu söylenemez.

Servet ve servet transferi üzerinden alınan vergiler AB içinde politika yapıcılar, ekonomistler ve kamuoyu arasında yoğun bir tartışmayı tetiklemiştir. Bu tartışmalar uygulanması önerilen farklı türdeki servet vergilerinin oranları, idari yükleri ve zorlayıcılık unsurları üzerinde yoğunlaşmaktadır.⁶⁶ Servet unsurlarının bir kısmı oldukça yüksek hareketliliğe sahiptir ve bu durum

⁶⁶ EU Commission, E. (2015), Cross-country Review of Taxes on Wealth and Transfers of Wealth, EY.

vergi matrahının gizlenmesini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca varlık birikimi üzerinden alınacak vergiler likidite problemini arttırabilir. Bunun yanında bazı vergilendirilebilir servet unsurlarının karmaşık yapısı idari ve mali yükleri arttırırken vergi tarafsızlığını bozucu değerlendirme kurallarının uygulanmasını gerektirebilir. Kısacası tahsilat masrafları göz önüne alındığında servet vergilerinin bazılarının vergi gelirini arttırmadaki etkisi sembolik düzeyde kalabilecektir.

AB'de hâlihazırda 28 farklı milli vergilendirme sistemi bulunmaktadır. Birliğe üye ülkeler, kendi milli vergi sistemlerini AB ortak vergi politikası⁶⁷ kurallarına uyumlaştırmak zorundadır. Bununla birlikte, servet vergileri bakımından karmaşıklıklar ve farklılıklar oldukça yüksektir. Ayrıca genel bir varlık transferi vergisinin varlığı durumunda, hem servet birikimine ve hem de birikim şekline etki etmesinin önlenmesi için verginin oranı ve yapısı doğru ayarlanmalıdır.

Servet ile ilgili vergiler hem AB'ye üye ülkelerde hem de Türkiye'de toplam vergi gelirleri ve GSYH içinde nispeten düşük paylara sahiptir. Özellikle Avrupa Birliği düzeyinde servet vergileri ile ilgili ortak bir düzenleme olmadığı görülmektedir. Bu, her bir üye ülkenin kendi vergi düzenlemesine sahip olması demektir. Türkiye'de servet üzerinden alınan vergiler bakımından emlak vergisi, veraset ve intikal vergisi ve motorlu taşıtlar vergisi ayrı kanunlarla düzenlenirken değer artış kazançları gelir vergisi kanunu içinde düzenlenmektedir.

SONUÇ

Servetin vergilendirilmesi son küresel ekonomi ve finans krizinden sonra ciddi bir tartışma konusu olmuştur. Piketty'nin de dâhil olduğu bazı ekonomistler servetin adil dağılımını sağlayacak küresel bir net servet vergisi fikrini ortaya atmış-

tır. Ancak, servetin küresel çapta vergilendirilmesi, uluslararası olarak kabul görmüş ve üzerinde uzlaşmış ortak kurallar seti gerektirmektedir.

Çalışmada bahsi geçtiği üzere, çeşitli servet unsurları farklı şekillerde vergilendirmeye konu olmaktadır. Bununla birlikte bazı servet unsurları vergi kanunlarıyla tanınan istisnalar yoluyla matrah dışı kalmaktadır. Bu duruma, özellikle veraset ve intikal vergisi kapsamında daha sık rastlanmaktadır. Her ne kadar üzerinde farklı görüşler mevcut olsa da, genel net servet vergisi uygulanması durumunda; vergi matrahına girecek servet unsurlarının açıkça olarak belirlenmesi uygun olacaktır. Özellikle, uluslararası hareketliliğe sahip finansal kaynaklar, bu tür bir servet vergisinden kaçınmak için matrah belirsizliklerini bir yol olarak kullanacaktır.

Servet vergisi, her ne kadar birikmiş ya da miras yoluyla edinilmiş servet unsurlarını vergilendirmenin bir yolu gibi görünse de aslında kazanılmış gelir de bu servetin farklı bir unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Yüksek vergilendirme kapasitesine sahip olanların, artan oranlı bir vergi yapısında daha yüksek vergi ödemesi, diğer bir deyişle dikey eşitliğin sağlanması, ancak servet birikimindeki farklılaşmanın vergi matrahına olumlu etkisi ile olacaktır. Ancak istenilen vergileme düzeyinin elde edilmesi, toplum içinde vergiye olan gönüllü uyumun derecesi ile doğru orantılıdır.

Servet vergilerinin diğer vergi gelirlerine göre toplam vergi gelirleri içindeki payı düşüktür. Bu nedenle servet birikimi üzerinden alınacak yıllık bir genel vergi, bütçe gelirlerini artırmakta yeterli etkiye sahip olmayacaktır. Bu tür bir vergi, sadece yapısal sorunların yanında varlıklı kesimin vergiden kaçınmak için servet birikimini daha az vergi ödeyecekleri ülkelere ya da vergi cennetlerine aktarmalarına neden olacaktır.

⁶⁷ EU Commission (2019), EU Tax Policy Strategy, 03 04, 2019 tarihinde Taxation and Customs Union: https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-taxation/eu-tax-policy-strategy_en adresinden alındı

KAYNAKÇA

Kitap:

- Akdoğan, A., (2014). Kamu Maliyesi, Gözden geçirilmiş 16. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara,
- Bird, R.M., (1992). Tax policy and economic development. Johns Hopkins University Press.
- Cremer, H. and Pestieau, P., (2011). Wealth and Wealth Transfer Taxation: A Survey. In Albi, Emilio and Martinez-Vazquez, Jorge (eds.). The Elgar Guide to Tax Systems. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Özbilen, Ş., (2010). Maliye Politikası, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Piketty, T., (2013). Capital in the 21st Century (1 b.). Editions de Seuil.
- Trotman-Dickenson, D., (1996). Taxes on Capital. D. I. Trotman-Dickenson içinde, Economics of the Public Sector, Macmillan.

Dergiler:

- Bird, R.M. ve Zolt, E.M. (2005). "Redistribution via Taxation: The Limited Role of the Personal Income Tax in Developing Countries" UCLA Law Review, s.1627-1692.
- Çalışkan, Ş., (2010). "Türkiye'de Gelir Eşitsizliği veYoksulluk", Sosyal Siyaset Konferansları, Sayı: 59, 2010/2, s. 89-132.
- Gutman, H. L. (1983). "Reforming Federal Wealth Taxes after ERTA", Virginia Law Review(7), s. 1183-1272.
- Kaldor, N. (1959). "Tax Reform in India" . THE ECONOMIC WEEKLY ANN, s.195-198
- Piketty, T., & Zucman, G. (2014), "Capital is Back: Wealth-Income Ratios in Rich Countries 1700-2010", Quarterly Journal of Economics(129), s.1255-1310.
- Rebecca, G., Rudnick, R., & Gordon, R. (1996), "Taxation of Wealth", R. S. Rudnick, R. K. Gordon, & V. Thuronyi (Dü.) içinde, Tax Law Design and Drafting, s. 1-3, International Monetary Fund.

- Ryan, K. A. (2009). "Human Capital and Transfer Taxation" Oklahoma Law Review, s.264-270.

İnternet Kaynakları:

- Action Aid, (2018). Wealth taxes, Action Aid International Briefing, (https://www.msdk/sites/default/files/filarkiv/udgivelser/wealth_taxes1.pdf). Erişim tarihi: 03 Mayıs 2019.
- Complete France (2019). Explained: Changes to French Wealth Tax, www.completefrance.com: (<https://www.completefrance.com/french-property/tax/explained-changes-to-french-wealth-tax-1-5342057>). Erişim tarihi: 03 Aralık 2019.
- EU Commission, (2019). EU Tax Policy Strategy, Taxation and Customs Union: (https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-taxation/eu-tax-policy-strategy_en) Erişim tarihi: 03 Nisan 2019.
- Gelir İdaresi Başkanlığı. (2019). Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu. GİB: www.gib.gov.tr adresinden alındı. Erişim tarihi: 03 Mayıs 2019.
- Kumar, R., & Sreekantha, R. (2013). Wealth Tax. p.159. (http://shodhganga.inflibnet.ac.in/bitstream/10603/7789/12/12_chapter%205.pdf). Erişim tarihi: 03 Mayıs 2019.
- Maliye Bakanlığı. (2018), Genel Yönetim Mali İstatistikleri. www.muhasibat.gov.tr: (<https://muhasibat.gov.tr/content/genel-yonetim-mali-istatistikleri-2018>). Erişim tarihi: 03 Nisan 2019.
- Öniş, Z. ve Özçelik, E., (2019). Küreselleşme, Servet Eşitsizliği ve Demokrasi Üçgeni Üzerine,s.259-278. (https://www.researchgate.net/publication/331065211_Kuresellesme_Servet_Esitsizligi_ve_Demokrasi_Ucgeni_Uzerine_Kuresellesme_Servet_Ucgeni_Uzerine_Kuresellesme_Servet_Esitsizligi_ve_Demokrasi_Ucgeni_Uzerine) Erişim tarihi:03 Mayıs 2019.
- Reed, E., (2019). Wealth Tax: Definition, Advantages and Disadvantages in 2019,

(<https://www.thestreet.com/politics/what-is-a-wealth-tax-14846092>). Erişim tarihi: 03 Mayıs 2019.

- Saez, E. (2004). Income and Wealth Concentration in a Historical and International Perspective, the Berkeley Symposium on Poverty, s.2, California: University of California, Department of Economics. (<https://eml.berkeley.edu/~saez/berkeley sympo2.pdf>). Erişim tarihi: 02 Ekim 2019.
- Warren, E. (2019). Senator Warren Unveils Proposal to Tax Wealth of Ultra-Rich Americans, (<https://www.warren.senate.gov/newsroom/press-releases/senator-warren-unveils-proposal-to-tax-wealth-of-ultra-rich-americans>). Erişim tarihi: 06 Mayıs 2019.

Raporlar:

- Dromete, M., Frank, M., Pérez, M., Rhode, C., Schworm, S. ve Stitteneder, T. (2018), Wealth and Inheritance Taxation: An Overview and Country Comparison, DICE.
- EU Commission, E. (2014). Cross Country Review of Taxes on Wealth and Transfers of Wealth Revised Final Report, EY.
- EU Commission, E. (2015). Cross-country Review of Taxes on Wealth and Transfers of Wealth, EY.
- European Union, (2015), Taxing Wealth: Past, Present, Future. (C. Astarita, Dü., European Commission.
- EY. (2018), Worldwide Estate and Inheritance Tax Guide, EY.
- International Monetary Fund (IMF), (2015), Causes and Consequences of Income Inequality: A Global Perspective, Staff Discussion Notes No. 15/13, pp.1-39.
- Keeley, B., (2015), Income Inequality: The Gap between Rich and Poor. Paris: OECD
- Krenek, A., & Schratzenstaller, M. (2018), A European Net Wealth Tax, Vienna: Austrian Institute of Economic Research.

- Krenek, A., & Schratzenstaller, M. (2017). Sustainability-oriented Future EU Funding: A European Net Wealth Tax, FairTax.
- OECD, (2016), Fiscal Federalism 2016: Making Decentralisation Work, 3. Paris: OECD Publishing.
- OECD, (2018a), Revenue Statistic 2018: Tax Revenue Trends In The OECD, OECD Publishing.
- OECD. (2018b), The Role and Design of Net Wealth Taxes in the OECD (26 b), OECD Publishing.
- OECD Stat, (2017), Better Life Index - Edition 2017, <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=BLI> internet erişim 03.05.2019
- Sandford, C., (2009), Why Tax Systems Differ: A Comparative Study of the Political Economy of Taxation, Fiscal Publications, 94.
- The European Central Bank, (2016), The Household Finance and Consumption Survey: results from the second wave, 18. Household Finance and Consumption Network.
- World Economic Forum (WEF), (2018), The Inclusive Development Index 2018 Summary and Data Highlights, http://www3.weforum.org/docs/WEF_Forum_IncGrwth_2018.pdf
- Zucman, G., (2016), Wealth Inequality, Pathways The Poverty and Inequality Report 2016.

Diğer:

- Hansson, A., (2002), The Wealth Tax and Economic Growth, Lund University, Researchgate
- Ristea, L. & Trandafir, A., (2010), Wealth Tax within Europe in the Context of a Possible Implementation in Romania- The Existing Wealth Tax and its Decline in Europe, Annals of the University of Petroșani, Economics(10(2)), s.300-301.